

ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ

τό ένα, κ' ένα φρ. χρ. για το εξωτερικό, πουλιούνται στα γραφεία μας ακόλουθα βιβλία:

Του Ψυχάρη «Ταξίδι» και «Ονειρο του Γιαννίρη».

Του Πάλλη «Ηλιος και φεγγάρι».

Του Φωτιάδη Το «Γλωσσικό ζήτημα και η εκπαιδευτική μας αναγέννηση».

Του Έφταλιώτη «Ιστορία της Ρωμιοσύνης» και «Μαζώχτρα, Βρουκόλακας κλπ.»

Του Φιλάντα Γραμματική της Ρωμικής γλώσσας (μέρ. Α').

Του Λόγγου «Αδρηνής και Χλόης» (χαρτοδεμένο) μεταφρ. Ήλ. Ρουτιερίδη.

Του Σοφοκλή Μας. Μετάφρ. Ζήσιμου Σίδερη.

Του Κ. Ναθαγιάννη «Μοσκιές» (Δηγήματα 50 λεπτά).

Η ΙΛΙΑΔΑ, μεταφρασμένη από τον Άλξ. Πάλλη δρ. 3 και φρ. χρ. 3 στο εξωτερικό.

Ο ΓΡΙΠΠΟΣ

Είναι η εποχή του γρίππου. Με το πρώτο κύρο φίλημα της ψυχής τα μικρά καφενοδάκια της Χάλικης—του νησιού άφτου των ψαράδων άδειασαν. Ο γρίππος είναι έτοιμος γεμάτος πλεμμάτια και άνθρωπους που έρχονται να τους καταβोधώσουν συγκινημένοι γιατί είναι το έργο που θα τους εξασφαλίσει την καλοπέραση της χρονιάς. Όλα τα άλλα είναι φιλοδουλειές.

Και την άβγυ όταν αρχίζει να ματώνει ο ούρανός της ανατολής βλέπεις τις διπλές σειρές των ψαράδων να τραβούν σκοινιδοεμένοι από τη μέση τα πλεμμάτια, προχωρώντας αδιάκοπα με το ρυθμικό έκαινο βήμα. Κι άφίνουν να ξεφύγουν απ' το στόμα τους, ένω τραβούν, επιφωνήματα πότε χαράς και πότε λύπης όταν προβάλλει κανένα θαμπό σημάδι, άγγελος του καλού για το κακό.

Και τό τραβήγμα εξακολουθεί κι ο τελευταίος όταν φτάσει στην άκρη γίνεται πρώτος και ο πρώτος ξαναγίνεται τελευταίος και τό τραβήγμα ακόμα εξακολουθεί. Και τραβούν σκεφτικοί ριχνοντας κατά διαστήματα άπληστες ματιές στο μέρος που τό σκοινί χάνεται μέσα στη θολή θάλασσα και που με

λίγα ψάρια μπορεί να τους φέρη την έρτυχία. Και τό άσπλαχνο δι διαζεται να φανή.

Και προβάλλει επί τέλους τό πλεμμάτι και πετούν από τα στόματα των ψαράδων τα επιφωνήματα της άνυπομονής: κι αρχίζουν να τραβούν με βία και ξεφύγουν οι τελευταίοι από τη θέση τους για να δουν και γίνεται μιá άταξία και άλλοι φωνάζουν, άλλοι τραβούν άλλοι πηδούν στο γρίππο, που άποσταμμένος αναπάδεται, για να βοηθήσουν έως ότου προβάλλει όλωσδιόλου τό πλεμμάτι.

Ο κόσμος έχει μαζωχτή γύρω και οι περιφρονητικότεροι δι βαστούν να μην παραδρεθούν σ' άφτη την άπλη χαρά. Και γιμίζουν έπειτα τα πανέφια από σπαρταριστά ψάρια καρπός—ιδρώτα που θα έφτανε για να κλυμπήσουν μέσα του με άνεση όλα άφτα τα ψάρια.

Πόλη

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΡΘΕΝΙΚΟΣ

ΣΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΟ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤ. ΤΣΟΥΤΣΟΥ

ΤΟΥΣΤΟ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΟ

ΤΙΜΕΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ

ΔΟΥΔΟΥΔΟΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ

Καθηγητής της Χημίας. Βλέπεις άφτα τα τρία γιαλιά; Τό ένα έχει νιτρογόνο, τό άλλο έχει νιτρικό όξι-δωμα, και τό τρίτο έχει όδροχλωρικό ξυνό. Με ποιόν τρόπο μπορείς να τα ξεχωρίσεις;

Μαθητής. Παίρνω λίγο από κάθε γιαλί. "Όποιο καταπιώ δίχως αποτέλεσμα, θα είναι νιτρογόνο. "Όποιο με κάνει και ξεκαρδιστώ, θα είναι νιτρικό όξιδωμα. Κι όποιο με κάνει και ξεράσω αίμα, φυτικά θα είναι τό όδροχλωρικό ξυνό.

χος, ποντάροντας με τον έαυτό του· αυτός είναι, νομίζω, ο τέλειος τύπος του καθαυτού χαρτοπαίκτη. Οι δεύτεροι παίζουν μόνο για να κερδίσουν. Θωρούν τό παιχνίδι ένα μέσο να θησαυρίσουν τό γρηγορώτερο. "Ο ιππότης ήταν από τους δεύτερους· και όμως παίζοντας έτσι, έπιβεβαίωσε την ιδέα, πως τό βαθύτερο πάθος στο χαρτί είναι καθαυτό άτομικό, και πως γεννιέται μαζί μ' αυτόν που τόχει.

Δέν πέρασε πολύς καιρός και ο κύκλος που έπαιζε, του φαινότανε παραπολύ περιορισμένος. "Ιδρυσε λοιπόν ο ίδιος χαρτοπαίγνιο με τα μεγάλα ποσά που είχε κερδίσει· και ή τύχη τόσο τον εύνοούσε, που σε λίγους μήνες ή πάγκρα του ήταν ή πλουσιότερη του Παρισιού. "Η σκυθρωπή όμως και παραγμένη παντοτεινά ζωή του χαρτοπαίκτη σιγά σιγά εξασθένεισεν όλα του τα ψυχικά και πνευματικά προτερήματα, που άλλοτε ο ιππότης είχε κερδίσει τόσες καρδιές και τόση υπόληψη. Δέν είχαν πλέον ο πιστός φίλος, ο έτοιμόλογος και χαριτωμένος καθολιέρος, ο ύπερπρωτικός λάτρης των κυριών. "Ο ζήλος του για τις έπιστήμες και τις ωραιές τέχνες δέν άργησε να σβυστώ, και στα χαρτηριστικά του τα όχρα και νεκρωμένα, στα μάτια του τα άπλανή και βαθουλωμένα, διέκρινε καθέ-

ΔΥΟ ΦΙΛΟΙ

Μέσα στην πυκνή καταχνιά της άγραμματοσύνης και της πεζότητας στον βωμόν άφτων της σχολαστικότητας και την ακρόπολη του καθαρεβουσιανισμού, δύο σοφοί έπιστημόνοι παρουσιάστηκαν ύπερκοσπισται της άληθινής μας γλώσσας, άφανείς δώ και τρία άκόμη χρόνια στο φιλολογικό κόσμο.

Είναι ο γιατρός Φωτιάδης και ο δικηγόρος Φυτίλης. "Ο ένας ο έρμητικός και είρωνας συγγραφέας της «Εκπαιδευτικής αναγέννησης», ο άλλος ο επιφυλακτικός ποιητής της «Μητέρας και κόρης» και του «Εαθέτου» που καθώς τό είπε όμορφα όμορφα ο «Νουμάς» είναι τό νομιμότερο παιδί της Νεοελληνικής τέχνης.

Έδώ στην Πόλη που την έστόλισα στην άρχή με όλα τα τιμητικά έπίθετα της χαυδεμένης άγραμματοσύνης λόγιος νομίζεται εκείνος που ξέρει τη γενεολογία του κάθε δεσπότη που παρακολουθεί τα εκκλησιαστικά, που διαβάσει τις έφημερίδες, που είναι μέλος του Φιλολ. Συλλόγου και γράφει πότε-πότε σε κάτι ψωρομερολόγια που δίνουν και παίρνουν κάθε χρόνο έδώ.

Έδώ για λόγιο, έχουνε τον κ. "Οδ. Άντρεάδη καμπίσους δασκάλους και κανένα δύο παππάδες γιατί ξέρουν τό α και τό β, πουθενά όμως δέν άπάντησα για λόγιο τον Φωτιάδη τό σοφό συγγραφέα του «Γλωσσικού μας ζητημάτου και της εκπαιδευτικής αναγέννησης»· πουθενά δέν άπάντησα για λόγιο τον Λίγη έναν άθροωπο που με τα δύο του δράματα μας άπόδειξε τό τί ξέρει από δραματική τέχνη, εξακολουθεί να μας τό δείχνει με τη μελέτη «Περί θεάτρου» που δημοσιέψει στην «Πρόοδο» και θα μας τ' άποδείξει ακόμα παιδί πολύ με άλλα του δράματα. Έργάζονται και οι δύο με ειλκρίνεια και μετριοφροσύνη, όπως ο Πάλλης και ο Έφταλιώτης στο Λίβερπουλ, καθώς μας άποκάλυπτε σε περασμένο φύλλο του ο «Νουμάς» με τη μετάφραση ενός άρθρου Λίβερπουλίτικης έφημερίδας.

Και τους έβλεπα και τους δυά τό καλοκαίρι μέσα στο νησιώτικο βαποράκι μαζί, τον Φωτιάδη με τα μεγάλα γκριζά μαλλιά που ξεχειλίζουν από τό φέσι του με τα ακούραστα μάτια κάτω από τα λαμπερά γυαλιά ν' ακούεις κι' ο Φυτίλης με τα άρειμάνια ψαρά μoustάκια πάντα να του διηγάται κάτι.

Κάποτε είχα δει τον Φωτιάδη να διορθώνει κάτι χειρόγραφα μέσα στο βαπόρι. Μετά ένα μήνα τό «Έθετο» πρωτοαναγγέλλονταν στις Πολήτικες έφημερίδες.

Πόλη.

Σ. Π.

ΕΞΕΝΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ

HOFFMAN

Ο ΤΥΧΕΡΟΣ ΧΑΡΤΟΠΑΙΧΤΗΣ

(συνέχεια)

Είναι δυό είδων χαρτοπαίχτες· οι πρώτοι παίζουν μόνο, γιατί τό παιχνίδι τους μαγεύει, προξενώντας τους κάποια εύχαρίστηση άνέκφραστη και άνεξήγητη, και παίζουν χωρίς να λογαριάζουν τό κέρδος. Τα ιδιότροπα κλωθογυρίσματα της τύχης, τους ξετυλίζουνται άπάνου στο παιχνίδι με τον παραδοξότερο τρόπο. Θωρούν, πως σύνταγμα όλόκληρο άοράτων δυνάμεων πλανιέται άπάνωθε τους· νομίζουν, πως άκούει τα φτεροκοπήματά τους και φλέγονται από την έπιθυμία να περάσουν πετώντας μέσα στο άγνωστο έκείνο διάστημα, για να θωμάσουν όλο τό σύστημα της μηχανής έκείνης, να ιδούν έξε-άζοντας λεπτομερώς τα αϊθέρια έκείνα έργαστήρια, όπου διορθώνονται τα γυρίσματα της είμαρμένης των ανθρώπων. Έγνώρισα κάποιον, που έπαιζε μέρα και νύχτα στο δωμάτιό του όλομνά-

νας άλαθευτα όλα τα σημάδια της δύναμης του καταραμένου πάθους που τον κατέτρωγε. Και τόυτο δέν είταν πλέον πάθος για τό παιχνίδι, είταν ή βδελυρή δίψα του χρυσάφιού, που ο Σατανάς είχε άναψή στο βάθος της ψυχής του· και για να τον ζωγραφίσω με μιá πεννιά, κατάντησε ο τελειότερος παγκαδόρος που γεννήθηκε στην κόσμο.

Ο ιππότης ένα βράδυ, χωρίς να χάσει στο χαρτί, είδε την εύτυχία του να του ξεφεύγη για μιá στιγμή και άκου πως:

III

Κάποιο γεροντάκι, κοντό και κοκκαλιάρικο, κακοντυμένο, με πρόσωπο αντιπαθητικό, πλησίασε στο πράσινο τραπέζι, πήρε χαρτί με χέρι τρεμάμενο και τό σκέπασε με λίγα χρυσά νομίσματα. Πολλοί πονταδόροι κοίταζαν τό γέρο πολύ παράξενα και τούδειχναν φανερά την περιφρόνησή τους, μ' αυτός ούτε καν τους έδειξε, πως του ιδρώνει ταυτί ο τρόπος τους, ούτε καν έξεστόμισε παραπονετική λέξη εναντίο τους.

Ο γέρος έχανε. Όλοένα έχανε μίζες, μά όσο περισσότερα του κέρδιζε ή πάγκρα, τόσο οι άλλοι πονταδόροι τούδειχναν τη χαρά τους. Άμα τέλος ο γέρος, διπλασιάζοντας τις μίζες του είχε χάσει πενήντα λουίτζια σ' ένα χαρτί, κάποιος από δαύτους

ΦΥΛΛΑ ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

Η ΥΓΕΙΑ ΤΗΣ ΔΑΣΚΑΛΑΣ

Είμουν πρὸς σ' ἓνα φιλικό μου σπίτι καὶ κουβεντιάζαμε ὅπως πάντα γιὰ τὶς κοινωνικὲς ἀναποδείξεις καὶ τὶς ἐθνικὰς μασκαράδες ποὺ ἐτοιμάζουμε γιὰ τὴν Ἀνοξιάτικη ἀποκριά. Ὅταν ἄξαφνα ἡ μικρὴ Ἑλλη, ἓνα χαριτωμένο ἀκόμα κοριτσάκι — ἀλλοίμονό του! — πηγαίνει στὸ ρωμέικο σχολεῖο! — φταρνίστηκε.

— Γεῖά σου, Ἑλλη! τῆς λέω.

— Ἐφχαριστῶ, ἀν καὶ ἡ δασκάλα μου ἄλλοιώς μας εἶπε νὰ τὸ λέμε!

— Ποιό; Τί πράγμα;

— Νέ, πρὸς φτερνίστηκε καὶ κείνη σὺν καὶ μένα καὶ ἐπειδὴ ἓνα κορίτσι τῆς εἶπε:

«Γεῖά σου» τῆνε μάλασε καὶ μᾶς εἶπε πὼς ἄλλη φράζ πρέπει, ἀν θέλουμε νὰ λεγόμεστε φρόνιμες!! καὶ ἀνεπτυγμένες!! νὰ λέμε: Μὲ τὰς ὁ γείας σας!»

Καὶ ἡ θεότρελλη Ἑλλη, τὸ κορίτσι ποὺ βυζάνει ἀκόμα τὸ γάλα τῆς μεγάλης μένης, τῆς φύσης, ποὺ δὲ μπορεῖ νὰ σκλαβωθεῖ στὴν ἀνάπτυξη καὶ σ' ἡ φρονημάδα τῆς κουτοδασκάλας τῆς ἀπάνθρωπης καὶ ψέφτικης, σκαζογάλασε, καὶ γὰρ μαζὶ τῆς κι ὅλοι τοῦ σπιτιοῦ οἱ Ἀνθρώποι, ποὺ δὲν εἶναι δασκάλοι! καὶ εἶσι μὲ τὴν κοροϊδίαν ποὺ ἀξίζει εἰς τὰς ὑγείας τῆς! μπορέσαμε νὰ γλυτώσουμε ἓνα παιδί, ἓνα μαθητὴ ποὺ μὲς στὸ σχολεῖο χάνει καὶ νοῦ καὶ δραση καὶ ἀκοὴ καὶ κάθε αἴσθησι ζωῆς, ὅπως τὰ λείει ὁ μαθητὴς στὸ Φάουστ, νὰ τὸ γλυτώσουμε ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ ὄρνιου ποὺ τρώει νυχτὴμερὰ τὰ σπλάχνα τοῦ σκλαβωμένου Προμηθέα — τῆς ρωμηοσύνης μας.

Ο ΝΟΡΤΙΕΡΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Καθὼς τὸ εἶπαμε στὸ περασμένο φύλλο, ὅσοι παλαιοὶ ἢ καινούριοι συντρομητὲς πλερώσουν τὴ συντρομή τους γιὰ τὸ 1905 μέσα στοὺς μῆνες Δεκεμβρίου καὶ Γενάρη, θὰ πλερώσουν μονάχα ὅχτῳ δραχμῆς γιὰ ὅλο τὸ χρόνο καὶ θὰ παίρνουν γιὰ δῶρο τριῶν δραχμῶν βιβλία ἀπὸ κείνα ποὺ πούλαμε στὸ γραφεῖο μας μὲ δραχμὴ τὸ ἓνα.

— Ἀπὸ τὸ μέτρο αὐτὸ εἴμαστε εὐχαριστημένοι

γιατὶ ὡς τώρα ἀρκετοὶ καινούριοι συντρομητὲς καὶ δῶ καὶ οἱς ἐπαρχίους γινήκανε. Ἀπὸ τὸ Φλεβάρη καὶ μπρός, ἡ συντρομή θὰ μείνει ἡ ἴδια, δέκα δραχμῆς καὶ χωρὶς δῶρο.

— Χαριτωμένο κείνο ποὺ δημοσίεψαν οἱ ἐφημερίδες γιὰ τὸ βουλευτὴ Λάππα τῆς Λιβαδειᾶς. Λοιπὸν, ποὺ λέτε, ὁ κ. Λάππας ζήτησε νὰ γίνῃ ὁπουργὸς γιὰ ὅχτῳ μέρες μοναχά. Κι ἂν τὸ βρῆτε γιὰτί.

— Γιὰ νὰ δείξῃ στὴν ἐπαρχίαν του πὼς ὁ Ντελγιάννης τὸν ἐχτιμάει. Θέ μου, μὴ χειρότερα!

— Στὴν «Πατρίδα» τοῦ Βουκουρεστίου (ἀριθ. 4072) δημοσιεύτηκεν ἀκόλουθα σοφὰ καὶ βαρυσήμαντα λόγια:

— Ὁ κ. Ψυχάρης δημοσιεύει ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ τοῦ «Χρόνου» τῶν Παρισίων σχοινοτενὴ κρίσιν περὶ τῆς ὁπδοῦ (γλύκες μὲ φορὰ!) κ. Ἀλ. Πάλλη φιλοτεχνήσεως εἰς τὸ τραγελαφικὸν τῶν Ψυχαρσιῶν ἰδίῳ μα' καὶ πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἐκδοθείσης ἐν Παρισίοις παραφράσεως τῆς Ἰλιάδος τοῦ Ὀμήρου. Ὁ κ. Ψυχάρης εἰσαίρει τὴν ἐν Ἑλλάδι φιλολογικὴν γονιμότητα, ἐκφράζει δὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι θασιζομένης καὶ ριζομένης τῆς Παλλείου γλώσσης θὰ ἐπανεῖλθῃ ὁ αἰὼν τοῦ Περικλέους ἐν τῇ νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ καὶ κινήσει. Τίποτ' ἄλλο καὶ σπολλάτῃ τῆς!

— Νὰ μὴ μείνῃ ἀμνημόνευτο καὶ τὸ μοναδικὸ αὐτὸ τῆς «Ἀστραπῆς»:

— Γράφοντας κάποια μέρα πὼς πρέπει στὸ Πανεπιστήμιό μας νὰ ἰδρυθεῖ ἔδρα τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου, ἔφερε τὸ ἀκαταμάχητο αὐτὸ ἐπιχείρημα:

— «Τὸ νὰ μὴν ὑπάρχῃ στὸ Πανεπιστήμιό μας ἔδρα τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου, εἶναι τὸ ἴδιο σὰ νὰ μὴν ὑπῆρχε καὶ στὴ Ρώμῃ ἔδρα τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου»!!!

— Ὅσοι δικηγόροι τὴν διαβάσανε, θὰ φοβήσανε ἀπὸ τὰ γέλια.

— Στὴν ἴδιαν «Ἀστραπῇ» ὡς τὰς τελευταίας ὁ κ. Σπανδωνῆς ἀπάνω σ' ἑκα ἔργον ἡ «Königsberger Hartungsche Zeitung» γιὰ τὴν μετὰ φράσιν τῆς «Κριτικῆς» τοῦ Κάντ, μᾶς ξαναεἶπε τὴν φωτισμένην γνώμην του γιὰ τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Κάντ καὶ γιὰ τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν. Τὰ καλά πράγματα βλέπετε, πρέπει νὰ λέγονται πολλὰς φορές.

— Μὴ παροίμια λέει: «Καὶ τὴν πόρτα καὶ τὴν κόττα». Τὴν παροίμια τὴν ἐφάρμοσε τελευταία ὁ κ. Πῶπ μὲ τὴν «Ἀντιγόνην» τοῦ Μάνου.

— Ἀφοῦ τῆνε δημοσίεψε δολοκλήρη, γιὰ νὰ κάνει τὴ δουλίτσα τοῦ ἄνθρωπος, κατόπιν τῆνε σκυλόδρισε, γιὰ νὰ μὴν ἀρνηθεῖ εἶσι καὶ τὶς ἀρχές του. Βλέπετε, ἔχει ἀρχὲς κ' ἡ ἐφημερίδα τοῦ κ. Πῶπ, γιὰ τὴν πολιτικὴν, γιὰ τὴν γλῶσσαν, γιὰ τὴν φιλολογίαν καὶ γιὰ κάθε δουλίαν.

— Πῶς ἔφυγε ὁ δολοφόνος τοῦ Κασαβίτη ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ νοματάρχου καὶ πὼς ζεῖ τώρα σὺν ἀφέντης στὸ τσιφλίκι τοῦ Καρτάλη στὴν Αἴγυπτον, μᾶς τὸ ἀποκάλυψε ἡ «Μεταρρύθμιση» σὲ μὴ ἀνταπόκρισίν της ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

— Ὁ κ. Καρτάλης κ' οἱ ἄλλοι προστάτες τοῦ κ. Δολοφόνου βρῆκανε πὼς ἡ ποινὴ ποὺ τοῦδαλε τὸ δικαστήριον

εἶταν βαρεῖα καὶ τοῦ δώσανε χάρη, γιὰτὶ τὸ προνόμιον αὐτὸ στὸ Ρωμέικο δὲν τῶναι μονάχα ὁ Βασιλεὺς. Τῶναι καὶ κάθε βουλευτὴς, ποὺ τῶναι μάλιστα νάχει καὶ παρὰδες.

— Ὁ κ. Καρτάλης λοιπὸν εἶπε: «Τρία χρόνια ποῦ-χανε ὁ Κριάλης στὴ φυλακὴ, εἶναι ἀρκετά. Περισσότερα δὲ χρειάζονται!» Κ' εἶσι μ' ἓνα διάταγμά του μετέθεσε τὸν κ. Κριάλη ἀπὸ τῆς φυλακῆς στὴν ἱκανότητά του.

— Καθόλου παράξενο ὅστερ' ἀπὸ χρόνια, ταχτοποιῶντας τὴν ὑπόθεσιν, νὰ τὰ καταφέρει νὰ τὸνε πάρει καὶ στὸ συνδυασμὸ τοῦ κ' εἶσι νὰ τὸνε δοῦμε καὶ βουλευτὴ!

Ο ΙΔΙΟΣ

ΒΓΗΚΕ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

ΖΩΗ ΚΙ ΑΓΑΠΗ ΣΤΗ ΜΟΝΑΞΙΑ

Ἱστορικὰ ἐνὸς καινούριου Ρωμηνισῶνα

Πουλεῖται 6 ὀρ. χρ. στὸ Βιβλιοπωλεῖον
τῆς «Ἑστίας»

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Σ' ἓνα φίλο μας. Τί περᾶζει κι ἂν τὸ διαβάσατε στὸ «Νουμᾶ»; Ἀγοράσατε τὸ βιβλίο νὰ τὸ ξαναδιαβάσατε. Κ' εἰπετα ὁ Δάσκαλος στὸ «Ἀπόσωμα» τῆς «Ζωῆς» καὶ ἀγάπης στὴ μοναξιά» γράφει: «Δὲ θὰ τὸ γνωρίσουνε ὅσοι τὸ διαβάσανε στὸ «Νουμᾶ», ὅπου δημοσιεύτηκε (ἀριθ. 94—111). Τὸ δημοσίεψα τότες ἀπαράλλαχτα ὅπως τὸ εἶχα πρωτογραμμμένο, διορθώνοντας μόλις ποῦ καὶ ποῦ. Κατόπιν, τὸ πῆρα μὲ τὸ μικροσκοπικόν, τὸ κοίταξα ὡς καὶ στὰ παραμικρά του. Στὴν οὐσίαν, στὴν πλοκή, στὰ κεφάλαια, στὰ πρόσωπα καὶ στὰ ψυχολογικά, δὲν ἄλλαξε τί-ποτις, ὅ,τι κἀνω, δὲν μπορῶ ποτὲ μου νὰ τὸ ξεκάμω, τὰ φῆνω κατὰ πῶς τῶναι χυμμένο, κατὰ πῶς τὸ ἀντιλήφτηκα, τὴν ὥρὰ ποῦ μοῦ κατέθηκε μὴ ἰδέα, ἓνα σκέδιο, δηλαδὴ νὰ φαντασθῶ ἀμέσως ὅλο συνάμα τὸ βιβλίο, ἀρχή, μέση καὶ τέλος, ἢ δὲ θὰ τὸ φαντασθῶ διόλου. Μὰ προσπαθῶ ἄλλο τόσο, μὴ, κ' εἶγινε, ὅσο τὸ δυνατό νὰ τὸ καλλιτερέψω, νὰ τὸ τελειοποιήσω». — κ. Πορ. Τάβρα τοῦ κ. Παλαμᾶ, ποὺ ἀναγγεῖλαμε, ἔνα γιὰ τὴν Ἰλιάδα τοῦ Πάλλη, κι ἄλλο γιὰ τὴν φιλολογικὴν κίνησιν τοῦ 1904, θὰ τὰ δημοσιεύσουμε. Ἄν δὲ μᾶς τάφερε ὁ πολῦτιμος συνεργάτης μας εἶναι ποῦ δὲν ἀδίασε ἀκόμα νὰ τὰ γράψῃ, γιὰτ' εἶναι πνιγμένος στὴ δουλιάν. Μὰ σ' ἓνα δυὸ φύλλα, ἐλπίζουμε, νὰ τᾶχουμε. Κι ὁ κ. Ψυχάρης, καθὼς μᾶς γράφει, ἐτοιμάζει ἄρθρον μεγάλο γιὰ τὸ «Νουμᾶ». — κ. Στ. Κρ. Δὲν ξέρουμε. Θὰ ρωτήσουμε καὶ θὰ σᾶς ποῦμε. Κεῖνο μονάχα ξέρουμε πὼς ὁ καινούριος διευ-

τοῦ εἶπε ξεκαρδισμένος ἀπὸ τὰ γέλια: «Καλὸ τέλος, μπαρπα-Βερνᾶ! κουράγιο! ποντάρτε κ' ἐννοια σας θὰ τὴ ξετινάξετε τὴ πάγκαν!»

Ὁ γέρος ἔριξε στὸν ἀναγελαστή του μὴ φαρμακερὴ, σὺν τοῦ φειδιοῦ, ματιὰ καὶ εἶγινε ἀφροντος. Μὰ σὲ μισὴ ὥρὰ ξαναῖρθε μὲ τὶς ταῖπες τοῦ φορτωμένου: μάλαμα Μ' ὅλα τούτα οἱς τελευταῖες χαρτωσιές ὁ γέρος ἀναγκάσθηκε νὰ σταματήσῃ, γιὰτὶ τοῦ ξετινάξαν ὅλο τὸ χρυσάφι ποῦφινε.

Ἡ ἀκαταδεξιά καὶ ἡ καταφρόνιαν, ποὺ ὅλοι τοὺς εἰδειχναν τοῦ γέρου, ἐθλίψαν τὴν ἱππότην παραπολὺ, ἐπειδὴ, μ' ὅλη τὴν ἀκατάστατη ζωὴν του στὰ χαρτοπαίγνια, δὲν εἶχε ὅλως διόλου χάσιν τὴν εὐγένειαν τοῦ παλαίου χαρακτήρα του, καὶ τοὺς εἶκανε τὴ παρατήρησιν σὺν ἔφυγε ὁ γέρος καὶ ἀπομεινᾶν μονάχοι τοὺς.

«Σεῖς, ἱππότη μου, καθὼς βλέπω, δὲν ξέρετε καθόλου ποῖος εἶναι ὁ γέρο Φραντσέσκος Βερνᾶς, εἶπε κάποιος ἄλλοιως, ἀντὶς νὰ μᾶς κατηγοροῦσατε. θὰ μᾶς ἐπικινούσατε μεγαλόφωνον μᾶθετε λοιπὸν πὼς αὐτὸς ὁ Βερνᾶς, γέννημα τῆς Νεάπολης, ἀποδείχτηκε, δεκαπέντε χρόνους στὸ Παρίσι, ὁ πῶς σκληρόκαρδος ἄνθρωπος, ποὺ μποροῦσε νὰ φαντασθῇ κανεὶς. Κάθε ἀνθρώπινο αἶσθημα τοῦ εἶναι ξένο: Εἶδε τὸν ἴδιον του πατέρα νὰ ξεψυχᾷ στὰ

πόδια του καὶ δὲν ἔδωκε ἓνα λουζὶ νὰ τὸν σώσῃ. Οἱ κατάρεις πληθὸς οἰκογενειῶν, ποὺ κατὰστρεψε μὲ τὶς κακοῦργες κερδοσκοπίες του, τὸν ἀκολουθῶνε. Τὸν ἐμίσησαν ὅλοι ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν, καὶ καθένας τὸν παραδίδει στὴν ἐκδίκησιν τοῦ Θεοῦ! Ποτὲ δὲν τὸν εἶδε κανεὶς νὰ παῖξῃ καὶ τώρα μπορεῖτε νὰ καταλάβετε γιὰτὶ παραξευτεθήκαμε, βλέποντάς τον νὰ μπαῖνῃ σ' αὐτὸ τὸ σπίτι. Δὲ θάταν λοιπὸν ἀνυπόφορο νὰ μᾶς ἐκέρδιζε ἓνας τέτοιος ἄνθρωπος; Τάπι-στευτὰ κέρδη τῆς πύχνης σου τὸν ἐτράβηξαν βέβαια ὡς ἐδῶ, μὰ τὴν ἔπαθε κ' ἔκαψε τὴ γούνα του μοναχός του. Μὰ θαρρῶ, πὼς δὲ θὰ ξαναπακτήσῃ ὁ γερο-γιούδας τὸν ξεφορτωθήκαμε μὴ γιὰ πάντοτε».

Ἡ προφητεία τοῦ ὅμως δὲν ἀλήθευε· τὴν ἄλλη βραδιά ὁ καλὸς τοῦ ὁ Βερνᾶς ξαναῖρθε στὴ πάγκαν τοῦ ἱππότη, ποὺ ἔχασε πολὺ περισσότερα ἀπὸ τὴν χτεσινή. Μολαταῦτα οὔτε κἀν ἐταράχθη, χαμογελοῦσε μάλιστα κάπου κάπου μὲ ἓνα τόσο εἰρωνικὸ χαμόγελο, σὺν νάθελε νὰ δείξῃ πὼς δὲ θέρογους νὰ τὰ κερδίσῃ καὶ μὲ τὸ παραπάνου. Μὰ ἡ κακοτυχία τοῦ γέρου ἐξακολουθοῦσε νὰ στρώνῃ ἀπὸ βραδιά σὲ βραδιά, σὺν τὸ χιονόβολο, ὡς ποῦ τέλος συμπέραναν πὼς θάχῃ ἀφήσῃ στὴ πάγκαν καμμιὰ τριανταριά χιλιάδες λουζία. Μὴ φορὰ στὴ μέση τοῦ παιχνιδιοῦ, τὸν βλέπουμε νὰ μπαῖνῃ ὡχρὸς καὶ

στραγγισμένος σὰ λείψανον ἐστᾶθι μακριὰ ἀπὸ τὸ τραπέζι, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὸ χαρτὶ ποὺ τραβοῦσεν ὁ ἱππότης. Τέλος, ἄμα ὁ ἱππότης ἀνακάτωσε τὰ χαρτιά καὶ εἶταν ἑτοιμος νὰ τὰ κόψῃ, ὁ γέρος ἐφώνησε μὲ μὴ φωνή. ποὺ ἀνατίναξε ὅλους τοὺς πονταδόρους: «Σταθῆτε!» Περνώντας τότε ἀνάμεσα στοὺς πονταδόρους προχωρεῖ καὶ σκύδοντας σταυτὶ τοῦ ἱππότη τοῦ λείει σιγὰ σιγὰ: «ἱππότη, θέλετε νὰ πᾶτε τὸ σπίτι μου, στὸ δρόμο τοῦ Ἀγίου-Ὀνορίου, μὲ ὅλα τοῦ τὰ ἐπιπλα, τὰσημικά καὶ χρυσαστικά του, γιὰ ὀγδόντα χιλιάδες φράγκα;» —Σύμφωνος! ἀπεκρίθη ψυχραῖμα ὁ ἱππότης καὶ χωρὶς νὰ γυρίσῃ κατὰ τὸ γέρο, ἐτομάζετο νὰ τραβῇ. «Ντάμα!» εἶπε ὁ Βερνᾶς καὶ μὲ τὸ πρῶτο ἡ ντάμα ἐρχεται σότο, ἔχασε! Ὁ γέρος κλωνίστηκε καὶ θάπερτε τὰνάσκελα ἀν δὲν ἀκουμποῦσε στὸν τοῖχο, ὅπου ἔμεινε ἀκίνητος σὺν ἀγαλμα. Κανένας δὲν ἔριξε μᾶτι ἀπάνω του. Τὸ παιχνίδι τέλειωσε, οἱ χαρτοπαῖχτες ἐρύγανε. Ὁ ἱππότης μὲ τὸ κασιέρη του ἐστοιβάξε τὸ κερδισμένον χρυσάφι του στὴ κασσετίνα του. Τότε ὁ γέρο Βερνᾶς ἐκουνήθη ἀπὸ τὴν ἄκρην του, ἐπροχώρησε σὰ φάντασμα καὶ εἶπε μὲ φωνὴ σβυσμένη:

(ἀκολουθεῖ)